

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, v državnem zboru zastopane.

Kos XLV. — Izdan in razposlan dné 3. julija 1895.

Vsebina: Št. (87.—91.) 81. Dopustilnica za lokalno železnico iz Rakovnika čez Blatno v Bečov s krilom iz Protivic (Žlutice) v Bochov. — 88. Zakon o davčnih ugodnostih za poslopja, ki so bila leta 1895. poškodovana po potresu v okolišu mestne občine ljubljanske in pa v onih okrajih dežele kranjske in štajerske, katere je potres zadel. — 89. Ukaz, da se občina Pasierbiec odkazuje okolišu okrajnega sodišča limanovskega v Galiciji. — 90. Razglas, da so se razširile oblasti kraljevega ogrskega vélikega carinskega urada II. razreda v Vélikem Varadinu. — 91. Razglas o prepovedi krošnjarstva v zdravilišču Opatiji.

87.

Dopustilnica z dné 31. maja 1895. l.

za lokalno železnico iz Rakovnika čez Blatno v Bečov s krilom iz Protivic (Žlutice) v Bochov.

Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostoljski kralj ogrski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimérski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinški, saloburški, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, gorenjski, slovenski in dolenski; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker so dr. Emanuel Milner, véliki posestnik v Luki, Jožef Čermák, župan, in Edvard Rickard, mestni svotovalec v Rakovniku, Frančišek Sandner, okrajni načelnik, in Frančišek Fassl, župan v Jesenicah, Viljem Rispler, župan,

in dr. Fidelis Reiner, mestni svotovalec v Bochovu, Frančišek Braun, okrajni načelnik, Anton Reissig, župan, in dr. Frančišek Zahn, mestni svotovalec v Žluticah, Ernest Veit, notar v Bečovu, in Karol Porschitz, župan v Toužimcu, zaprosili, da bi se jim dalo dopustilo, zgraditi in obratovati lokalno železnico iz Rakovnika čez Blatno v Bečov s krilom od Protivic (Žlutice) v Bochov, vzidelo se Nam je, z ozirom na občo korist te podjetbe, imenovanim koncesionarjem to dopustilo na podstavi zakona o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.), kakor tudi na podstavi zakona z dné 31. decembra 1895. l. (Drž. zak. št. 2. iz 1895. l.) podeliti takéle:

§. 1.

Koncesionarjem dajemo pravico, zgraditi in obratovati lokomotivno železnico, katero bo kot lokalno železnico s pravilno raztečino napraviti od postaje Rakovnik na progi državne železnice Rakovnik—Protivica čez Jesenice v Blatno v stik s progo državne železnice Polzenj—Duchcov in od tam čez Protivice (Žlutice) in Toužim v Bečov v stik s projektovano železniško progo Marijanske lázni—Karlovi vari s krilom iz Protivic (Žlutice) v Bochov.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustilnice, se dodeljujejo v členu V. zakona z dné 31. decembra 1894. l. (Drž. zak. št. 2. iz l. 1895. l.) omenjene ugodnosti.

§. 3.

Koncesionarji so dolžni, gradnjo v §. 1. imenovane železnice začeti precej, ko se jim dá dovolilo za gradnjo, in jo dokončati najdalje v poltretjem letu, računè od današnjega dné; dodelano železnico je takoj izročiti javnemu prometu ter obrat po nji vzdrževati nepretrgoma ves čas, dokler traja dopustilo.

Da se bodo držali gorenjega roku za gradnjo, morajo koncesionarji dati zagotovilo, položivši varščino 10.000 goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novi varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale zgoranje dolžnosti, se smé izreči, da je ta varščina zapala.

§. 4.

Da izdelajo dopuščeno železnico, za to se dodeljuje koncesionarjem pravica razlastitve po določenih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica naj se koncesionarjem dodeli tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državno upravstvo spoznalo, da je njih naprava v javni koristi.

§. 5.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, in pa dopustilnih pogojev, ki jih bo postavilo trgovinsko ministerstvo, pa tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) in železniški obratni red z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.) in pa zakoni in ukazi, kateri se morebiti v bodoče dadó. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in obratni predpisi, podani v redu za železniški obrat in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, kolikor se bo z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, seosebno na zmanjšano vozno brzino, trgovinskemu ministerstvu zdelo pripustno, a na to stran bodo veljali posebni obratni predpisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesionarjem se priznava pravica, da s posebnim dovolilom državnega upravstva in s pogoji, ki jih to postavi, naredé delniško družbo, katera naj stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državnega upravstva.

Pri tem naj veljá to načelo, da se ne smeje v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in vredbo železnice in za dobavo vozil in pa za dotacijo pričuvnega zaklada, katerega določi državno upravstvo. res uporabljenih in prav izkazanih, prišteví interkalarne obresti, ki so med grajenjem res bile izplačane, in kar je res bilo kurzne izgube pri dobavi glavnice.

Ako bi po dogradbi železnice bilo treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se dotični stroški sméjo prišteti napravní glavnici, če je državno upravstvo privolilo v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav, in če se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je treba odplačati v času, dokler traja dopustilo, po razdolžnem črtèžu, kí ga odobri državno upravstvo.

Družbena pravila in pa obrazci osnovnih in prednostnih delnic, ki se izdadó, potrebujejo odobrila državnega upravstva.

§. 7.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se je v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katera vsak čas veljajo pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi za deželno brambovstvo in črno vojsko obéh državnih polovic, za tírolske deželne strelce in za žandarstvo, in to ne samo o potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi o služabnem potovanju na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom.

Koncesionarji se zavezujejo, da bodo pristopili dogovoru, med avstrijskimi železniškimi družbami

sklenjenemu zastran nabave in imetka opravnih reči za prevažanje vojakov in pa vzajemnega pripomaganja z vozili za večje vojaške prenose, dalje da bodo pristopili vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dné junija 1871. l. o prenosu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležéče prevažati na račun vojaške blagajnice.

Vsak čas veljajoči predpis za vojaške prenose po železnicah, in pa vsak čas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarje moč in veljavo z dném, ko se po dopuščeni železnici prične obrat. Predpisi enake vrste, ki se bodo izdali po tem času, ki se pá ne bodo objavili po Državnem zakoniku, zadobé za koncesionarje veljavo in moč, kadar se jim bodo uradoma priznanili.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samó v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje zdi izvršljivo z ozirom na drugotnost té proge in na olajšila, vsled tega dodeljena gledé na napravo, opremo in vrsto obrata.

Koncesionarji so dolžni, oddajaje službe ozi-rati se po zmislu zakona z dné 19. aprila 1872. l. (Drž. zak. št. 60.) na doslužene podčastnike iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

V koliko je enake ugodnosti, kakor jih ustanavlja gledé na prevažanje vojakov §. 7., dodeljevati civilnim stražnim četam (varnostni straži, finančni straži i. e.) ali drugim javnim organom, to se določuje v dopustilnih pogojih.

§. 9.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, računé od današnjega dné, ter mine po tem roku.

Državno upravstvo smé izreči, da je dopustilo tudi pred iztekom gorenjega roku izgubilo svojo moč, ako se ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 3. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, ter bi se kak prestop roku ne mo-

gel opravičiti po zmislu §. 11., lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 10.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, vodi na račun koncesionarjev država. Kako naj se vodi ta obrat, to se vravná s posebno obratno pogodbo, ki se sklene med državnim upravstvom in koncesionarji.

§. 11.

Koncesionarji imajo dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dné 31. decembra 1894. l. (Drž. zak. št. 2. iz l. 1895.) državnemu upravstvu na njegovo zahtevo vsak čas dopustiti soporabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se bodo še le napravile in bodo v državnem obratu, in to takó, da ima državno upravstvo pravico, prosto ustanavlja tarife, za primérno odškodnino odpravljati ali odpravljati dajati cele vlake ali posamezne vozove po soporabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 12.

Državno upravstvo si pridržuje pravico, da smé dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat izročena, vsak čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Da se ustanovi odkupnina, seštejejo se letni čisti donosi, kar jih je podjetba imela v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti donosi najslabejših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donos ostalih petih let.

Po spredaj stoječih določilih najdeni poprečni donos naj potemtakem koncesionarjem država kot odškodnino za odkup železnice plačuje v še ostali trajni dobi dopustila v polletnih obrokih, dospelajočih vsako leto 30. dné junija in 31. dné decembra.

2. Ko bi se pak železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po določilih odstavka 1. najdeni srednji čisti donos ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je potreben za gojeno obrestovanje in razdolžitev hipotečnega posojila, katero koncesionarji s poroštvom dežele vzprejmó pri deželni banki kraljevine češke, in pa za štiriodstotno obrestovanje in razdolžitev po držav-

nem upravnstvu odobrene delniške glavnice v času, dokler traja dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država namesto koncesionarjev do časa, ko bo posojilo, katero koncesionarji vzprejmejo pri deželni banki kraljevine češke, popolnoma odplačano, sama prevzame njega plačevanje o dogovorjenih rokih dospelosti, in pa da plačuje spredaj navedeno letnino za delniško glavnico v polletnih obrokih 30. dné junija in 31. decembra vsakega leta po dospelosti.

3. Državi se pridržuje pravica, da kadarkoli na mesto še ne dospelih letnih plačil po zmislu odstavka 1., oziroma namesto letnine, ki jo je plačevati po odstavku 2. za delniško glavnico, plača glavnico, enako znesku glavniške, računèč obresti od obresti, po štiri od sto na leto diskontovane vrednosti onih plačil, ki jih je po določilih odstavka 1. in 2. opravljati polletno.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plača naj jo v gotovini ali z državnimi zadolžnicami, kakor si to sama izbere. Državne zadolžnice je pri tem računiti po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju na dunajski borzi zaznamovali o državnih zadolžnicah enake vrste.

4. Izplačavši odkupnino, pride država po odkupu železnice in z dném tega odkupa brez daljne odplate v bremen čisto, oziroma samo s še ne odplačanim ostankom pri deželni banki kraljevine češke vzprejetega posojila obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštèvši tudi vozila in gradivne záloge in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, ako le-ti niso že bili namenu primerno uporabljeni z odobrilom državnega upravnstva.

§. 13.

Ko mine dopustilo in tistega dné, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena last in užitek tu dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, vštèvši tudi vozila, gradivne záloge in pa kake iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade v obsegu, povedanem v §. 12., št. 4.

Ako to dopustilo mine in pa tudi, ako se železnica odkupi (§. 12.), obdržé koncesionarji last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih dono-

sov podjetbe, in pa kar bi imeli po obračunih tirjati, potem last posebnih del in poslopij, napravljenih ali pridobljenih iz lastne imovine, katere so si oni sami sezidali ali pridobili po pooblastilu državnega upravnstva z izrečnim pristavkom, da té reči niso pristojsstvo železnice.

§. 14.

Državno upravnstvo ima pravico, prepričati se, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državno upravnstvo pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarstvo, in se posebno po nadzornikih, ob stroških koncesionarjev pošiljanih — kakorkoli se mu vzvidi primerno — pregledovati, da se delo izvaja po projektu in po pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, iméj komisar, ki ga postavi državno upravnstvo, tudi pravico, kolikor se mu primerno zdi, hoditi v seje upravnega svéta ali drugega zastopa, kateri veljá za načelništvo družbe, in pa v vélike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in naredbe, nasprotno zakonom, dopustilu ali družabnim pravilom, ali pak kvarne javni koristi; toda v takem slučaju je komisarjeva dolžnost, precej si izprositi razloko trgovinskega ministerstva, katera naj se dá brez odloga ter naj veže družbo.

§. 15.

Ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, pridržuje se državnemu upravnstvu tudi pravica, da se poprime zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreče, da je dopustilo izgubilo svojo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Resno opominjaje vsakega, da ne delaj zoper to, kar ustanavlja tá dopustilnica, in dodeljujoč koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode zahtevati vračila pred Našimi sodišči, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro

in skrbno čujejo nad to dopustilnico in vsem, kar se v nji določuje.

V spričalo tega izdajemo to pismo, navdarjeno z Našim vélikim pečatom, v Našem države glavnem in prestolnem mestu dunajskem edenintridesetega dné meseca maja v letu milosti tisoč osemsto devetdesetem in petem, Našega cesarjevanja sedeminštiridesetem.

Franc Jožef s. r.

Windisch-Graetz s. r. Wurmbrand s. r.

Plener s. r.

SS.

Zakon z dné 23. junija 1895. l.

o davčnih ugodnostih za poslopja, ki so bila leta 1895. poškodovana po potresu v okolišu mestne občine ljubljanske in pa v onih okrajih dežele kranjske in štajerske, katere je potres zadel.

S pritrčilom obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Trajna doba prostosti od hišne najmarine (hišnonajemninskega davka) in od hišne razredovine (hišnorazrednega davka), katera nastopi po zakonu z dné 25. marca 1880. l. (Drž. zak. št. 39.), se za poslopja, ki so bila leta 1895. poškodovana po potresu v okolišu mestne občine ljubljanske in v onih okrajih dežele kranjske in štajerske, katere je potres zadel, razširja na petindvajset let, ako se v petih letih od časa, ko ta zakon zadobi veljavo:

a) poškodovano poslopje do tal (zemeljskega površja) podrè ter na prostoru prejšnjega predmeta, če tudi vsled prezidbe izpremenjenem (zmanjšanem ali razširjenem), vnovič sezida in za rabo pripravi (popolnoma prezidana stavba); ali se

b) celi, za samostojno rabo primerni deli poškodovanega poslopja do tal podró ali posamezna

nastropja po vsem obsegu odstranijo ter znova pozidajo in za rabo pripravijo (deloma prezidana stavba).

Ako se je poškodovano poslopje moralo popolnoma podreti, pa se z ozirom na promet, zdravstvo ali stavbno tehniko ne dá stavbno dovolilo, da bi se poslopje na istem mestu sezidalo vnovič, gré posestniku podrtega predmeta prav takó pravica do razširjene davčne prostosti za poslopje enakega obsega, katero si sezida na drugem mestu, če prav na zemljišču, ki je doslej bilo nezazidano; ako se pak pri tem zazida več prostora, kakor ga je doslej bilo zazidanega, obveljá ta davčna prostost samó gledé vstreznega dela poslopja.

§. 2.

Za vse v okolišu mestne občine ljubljanske v petih letih od časa, ko ta zakon zadobi veljavo, priçete in za rabo pripravljene nove in prezidane stavbe se davčna prostost, katera nastopi po zakonu z dné 25. marca 1880. l. (Drž. zak. št. 39.), razširja na osemnajst let, kolikor jim na podstavi §. 1. ne gré popolnoma ali deloma še dalje segajoča ugodnost.

§. 3.

Finančnemu ministru se daje oblast, da vsem tistim hišam v mestni občini ljubljanski in v okrajih dežele kranjske in štajerske, na katerih se vsled potresa izvršé bistvene stavbne naprave, ne spada joče pod določilo §. 1., prizná po méri obsega teh naprav popustek od hišne najmarine in hišne razredovine do višine poslednjih treh četrtletnih obrov leta 1895., in pa prostost od hišne najmarine in hišne razredovine, oziroma podaljšbo obstoječe davčne prostosti do petih let.

§. 4.

Izvršitev tega zakona, ki zadobi veljavo z dném katerega se razglasi, se naroča Mojemu finančnemu ministru.

V Lainzu, dné 23. junija 1895.

Franc Jožef s. r.

Kielmansegg s. r.

Böhm s. r.

89.**Ukaz pravosodnega ministerstva
z dne 23. junija 1895. l.,**

da se občina Pasierbiec odkazuje okolišu okrajnega sodišča limanowskega v Galiciji.

Na podstavi zakonov z dne 11. junija 1868 l. (Drž. zak. št. 59.) in z dne 26. aprila 1873. l. (Drž. zak. št. 59.) in z dne 26. aprila 1873. l. (Drž. zak. št. 62.) se občina Pasierbiec z graščino vred izločuje iz okoliša okrajnega sodišča wiśniškega in deželnega sodišča krakowskega ter se odkazuje okolišu okrajnega sodišča v Limanowi in okroglega sodišča v Nowem Sączu.

Ta ukaz stopi v moč s 1. dném januarja 1896. l.

Krall s. r.

90.**Razglas finančnega ministerstva
z dne 25. junija 1895. l.,**

da so se razširile oblasti kraljevega ogrskega vélikega carinskega urada II. razreda v Vélikem Varadinu.

Po poročilu kraljevega ogrskega finančnega ministerstva se je kraljevi ogrski véliki carinski urad II. razreda v Vélikem Varadinu (Nagy-Várad)

pooblastil, da upa dosepele uvozninske zneske, potém da uporabljá okrajšano napovedno postopanje v železniškem prometu in pa da ocarinja denaturavano oljično, arahidno in ricinovo olje (t. št. 72. in 73.).

Böhm s. r.

91.**Razglas trgovinskega ministerstva
v porazumu z ministerstvom za
notranje stvari in finance z dne
28. junija 1895. l.**

o prepovedi krošnjarstva v zdravilišču Opatiji.

Oziraje se na razglas trgovinskega ministerstva z dne 26. decembra 1881. l. (Drž. zak. št. 4. iz leta 1882.) in na dodatke k njemu, se na podstavi §. 10 v cesarskem patentu z dne 4. septembra 1852. l. (Drž. zak. št. 252.) in na podstavi §. 5. v izvršilnem predpisu k njemu prepoveduje krošnjarstvo v zdravilišču Opatiji (v političnem okraju volovskem) za čas, dokler vsako leto traja zdravilna doba, to je od 16. dne oktobra vsakega leta vštévši do 15. dne maja naslednjega leta.

Ta prepoved ne veljá o pripadnikih v §. 17-omenjenega cesarskega patenta in v dotičnih dodatnih ukazih navedenih, gledé na krošnjarstvo o posebno pogodovanih krajev.

Kielmansegg s. r.

Böhm s. r.

Wittek s. r.